

Třetí svazek monografie Premonstráti v Plzni je věnován osobnosti Josefa Františka Smetany (1801–1861), který byl ve druhé třetině 19. století významnou, obdivovanou i zatracovanou osobností královského města Plzně. V širokých kulturně historických souvislostech představuje jeho bohaté, ale komplikované životní osudy, odborné, pedagogické, vzdělávací i osvětové aktivity. Sepsán byl na základě intenzivního bádání v archivech a knihovnách u nás i v zahraničí.

Smetana byl římsko-katolickým duchovním, premonstrátem, členem kanonie kláštera v Teplé (jméno Josef bylo jeho řádovým jménem), milovaným a ctěným profesorem plzeňského Filozofického ústavu, později gymnázia. Vyučoval fyziku, přírodovědu a nepovinný český jazyk. Byl přírodovědcem, historikem, básníkem, vlastencem, aktivním účastníkem revolučního dění roku 1848 a rebelem, který volal po svobodě, sociální spravedlnosti a lepší budoucnosti, který kritizoval jak rakouskou monarchii, tak církev. Je autorem českých učebnic světové historie, astronomie a fyziky, vzdělávacích a popularizačních článků, kritických statí i politických textů.

Většina jeho básní kritizuje společenskopolitické poměry v rakouské monarchii. Jen několik nezávadných mohlo být otištěno za jeho života a jen malá část byla zveřejněna počátkem 20. století, většina zůstala v rukopisech.

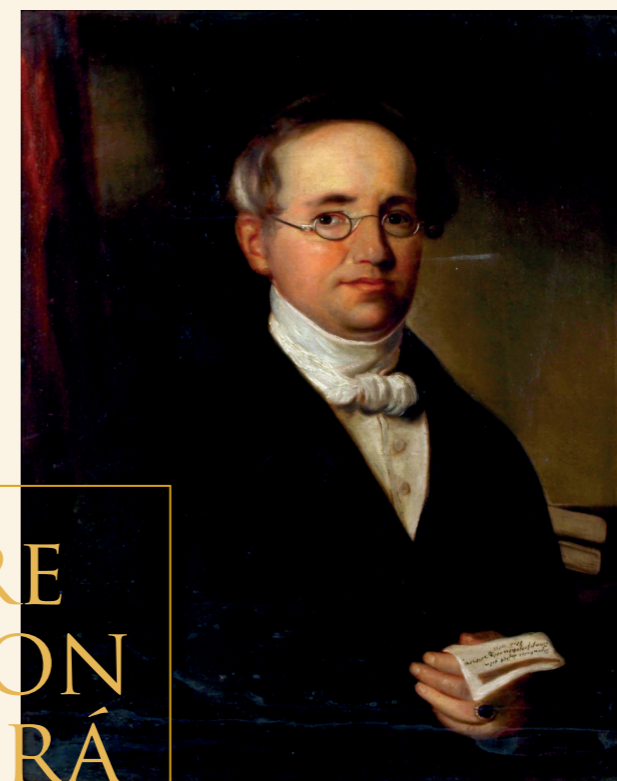
Smetana se v Plzni zasloužil o rozvoj českého divadla, českého jazyka a kultury. Pokoušel se založit čtenářský spolek, veřejnou knihovnu a průmyslovou školu, nenašel však pro tyto aktivity dostatečné porozumění. Pražskými vlastenci byl obdivován a ctěn pro své buditelské působení, odbornou práci, pro své odvážné vystupování koncem čtyřicátých let a vzdorování policejní šikaně v padesátých letech. Obdivován byl i jeho statečný boj se slepotou v posledním desetiletí života.

Smetanovy všestranné vlastenecké aktivity sloužily jako katalyzátor při šíření českého jazyka, kultury, vzdělanosti a vědy nejen na Plzeňsku, ale i v celé zemi.

III.

III. JOSEF FRANTIŠEK SMETANA

vlastenec a rebel

PRE
MON
STRÁ
TI v Plzni